

jim ljudem, naj ga ne puste na dvor. Sihar pa je bil zvit. S svojimi spremljevalci se je preoblekel v slovaške noše in tako prišel do Sama. Razložil mu je zahteve svojega vladarja, toda Samo ni hotel nič slišati o kaki odškodnini. Dovolil je le, naj se ustanovi sodišče, ki bo razsodilo med obema strankama.

Na te besede se je poslanec toliko spozabil, da je začel vpričo kralja groziti in zaničljivo govoriti o Slovanih. Rekel je celo, da morata biti Samo in njegovo ljudstvo kralju Dagobertu pokorna.

Samo se je s težavo obvladal, da ni dal poslanca na mestu posekati. Rekel je mirno: »Mi in naša zemlja smo pripravljene živeti s kraljem Dagobertom v prijaznem sosedstvu.«

Sihar pa je še drznejše odgovoril: »Ni mogoče, da bi živeli kristjani in služabniki božji v prijateljstvu s poganskimi psi.«

Teh besed je bilo Samu dovolj. Odvrnil je odločno: »Dobro, če ste vi taki služabniki božji, mi pa poganski psi, vas smemo raztrgati s svojimi zobmi!«

Na kraljev migljaj so vojaki zgrabili Siharja in ga vrgli z dvora.

Frankovski kralj je kmalu zvedel, kako je opravil poslanec. Uvidel je, da Sama zlepa ne more ukloniti, zato je sklenil z vojsko podjarmiti Slovane. Pridobil je na svojo stran še druga germanska plemena. Prišli so mu na pomoč Longobardi in Alemani pod

vojvodo Krodebertom. Alemani in Longobardi so ujeli mnogo Slovanov in jih odpeljali v sužnost. Kralj Dagobert pa je napadel glavno vojsko Slovanov pri Vogastogradu. Tu se je bila zbrala glavna sila kralja Sama. Tri dni je trajal boj. Dagobert je izgubil že mnogo vojakov in nazadnje spoznal, da ne more premagati hrabrih Slovanov. Zapustil je bojišče in pobegnil. Kralj Samo je zaplenil v Dragobertovem taboru mnogo orožja in blaga.

Franki so se prepričali, kako nevarni sosedje so jim Slovani, pa so jih za nekaj časa pustili v miru.

Zal, niso imeli Slovani po smrti kralja Sama nobenega skupnega vladarja več. Pa tudi drugače ni moglo biti med njimi močnih vezi. Pokrajine, ki so jih zasedli, so bile med seboj preoddaljene. Ločila so jih gorovja ter neprehodni gozdovi in močvirja. Ker so bili redko naseljeni, so se kmalu med nje zagostila tuja ljudstva: Nemci, Madžari. In kar je bilo za njih najusodnejše: bili so pogani. Franki in Bavarci (t. j. Nemci) so se že zgodaj pokristjanili. Hoteli so postati rešitelji Evrope, zato so mislili, da je Bogu všečno delo, pokristjaniti poganske narode, če treba s silo in mečem. Slovani pa so na račun svoje samostojnosti razumeli in spoznali v Kristovem nauku pravno resnico: Ljubi svojega bližnjega... In tako so postali prvi gospodarji, slednji pa sčasoma njih podložniki.

Vlado Klemenčič.

JESENSKI VEČER MED LIČKARJI

Zemljak je udaril z bičem in zavpil: »Hot!« Konjiča sta potegnili in gospodarju je zaigralo srce od veselja, ko je zrl na zvrhan koš koruze. »E, dovolj brige in dovolj težav je bilo vse leto... Dosti smo se namučili z oranjem, pri setvi... pa potem čez čas, ko smo okopavali in osipali... Vreme nam je bilo res da močno na roko, a vrane so bile letos na vso moč lačne. Vedno so tiščale v našo koruzo, dok-

ler jim nismo pošteno zagodli: sredi njive smo postavili stražarja — slamanatega dedca. Njemu gre hvala, da danes vozimo polne koše domov...«

Zatopljen v prijetno razmišljanje je pripeljal gospodar do doma. Poklical je gospodinjo, pa dejal: »Družina naj znoši koruzo v hišo.«

»V hišo pa že ne«, se brani žena. »Letos je koruzo precej snetljiva, in

mi bo vsa hiša črna. Na pod jo bomo dali. Saj smo ga že počedili!»

Družina je že popoldne oznanjala po vasi veselo novico: »Drevi vsi k nam na ličkanje!»

Ko so vaščani dokončali zvečer po svojih domovih nujne opravke, so drug za drugim krenili proti Zemljaku. Tam je bilo na podu že vse živo. Izpod stropa je visela leščerba in razsvetljevala pisano družino in velikanski kup koruze. Roke so pridno segale vanj. Vsak došlec si je zbral prostorček, predse pa je potegnil nekaj naročij koruze, nato je sedel in pričel z delom. Z levico je zagrabil koruzni strok, z desnico pa slačil listje in ga trgal. Le kake tri do štiri liste je še pustil. Tako obdelani strok je vrgel v loku v nasprotni kot, kjer je sedel Zemljak. On ima drugačno opravilo. Z ostanki listja povezuje po štiri stroke v šop in jih sklada poleg sebe.

To delo zgleda enolično. A vendar je ličkanje med najbolj prijetnimi deli na kmetih. Pri ličkanju zveš novice vsega tedna in vse fare. Mladini pa je najbolj všeč, kadar sežejo očanci v svoje spomine in pripovedujejo, kako je bilo v starih, zlatih časih...

Pri ličkanju tudi ne manjka smeha. Med njimi je nekaj navihancev in ti zagodejo take, da se jim smeje vse...

Vsi že ne. Ančka je bila celo še prav huda, ko ji je Tonče podkuril s snetljivim štrokom. Stari Obreza je pravkar končaval storijo, ki jo je doživel na božični večer tam gori na ruski fronti. Ličkarji so bili zatopljeni v njegovo pripovedovanje in v svoje delo. V tistem pa so se Tončku od veselja zasvetile oči. V roke mu je prišel snetljiv štrok. Skrivaj ga je položil poleg sebe. Ko pa je Obreza končal s pripovedovanjem, se je Tonček stegnil in potegnil Ančki strok preko obraza. Črna kot dimnikar je skočila Ančka v soseda in ga zavalila v kopicu ob veselem smehu vse družbe.

Vesela pesem, ki sledi temu prizoru, pomiri oba bojvnika.

»Marinka, ta pa je zate«, se oglasi gosposdinja in ponudi najmlajši med

ličkarji mlečen strok. Dekletce veselo vstane in steče z njim v kuhinjo. Na ognjišču tli še žerjavica in Marinka ve, kako se taki reči streže. Strok nasadi na ošpičeno palico, nato pa ga vrti tik nad ognjem. Mlečna barva se spreminja v rumeno in koruza je kmalu pečena. Dekletce steče nazaj na pod, kjer prijetno zadiši po pečenki. Vsi njeni mali sovrstniki začebljajo kakor vrabci in prosijo: »Daj meni!« »Še meni!»

Marinka velikodušno deli.

Pastir Jaka, znan lenuh, vstane in vrže pod svetilko tri stroke in spregovori počasi: — »Jaz sem za nocej že opravil, pravkar sem našel tretjo rdečo koruzo. Zdaj grem pa spat« in je odkolovratil skozi vrata na hlev. Jaka se je poslužil stare pravice. Tisti ličkar, ki najde tri rdeče koruze, lahko z delom konča in gre spat.

Ostali pa segajo neumorno v kup, ki kar vidno usiha. Ura gre že na polnoč. Tedaj vstane Zemljak s svojega

Strašilo v koruzi

trinožnika ter pomigne gospodinji in dekli. Obe stopita naglo v kuhinjo in se vrnete s priboljškom. Mladež dobi pečenega kostanja, odrasli pa se odže-
jajo še s kozarcem mošta. Ob slovesu pa vabi Petričev stric: »Jutri pa vsi k nam na ličkanje. Bomo imeli muzi-
kante...«

Naslednji dan so spravili Zemlja-
kovi koruzo v skedenj. Kar jo je osta-
lo, so jo razobesili na late pod ostreš-
jem. Na svežem zraku se prav dobro
suši. Preden pride domačim v roke, pa
jo še kak dan ali dva suše na krušni
peči. Koruza je tedaj že dovolj suha in
jo začno ružiti. S strokov odluščijo ko-
ruzna zrna in jih shranijo v kašči. Do
Miklavževega mora biti tudi to delo
opravljeno. Po nezapisanih kmečkih
postavah mora dotlej koruza s peči.
Odslej bo peč le za poležavanje.

Koruzo v kašči ima na skrbi go-
spodinja. Z njo bo krmila živino. Ka-
dar ji bo primanjkovalo koruzne mo-
ke, bo napolnila eno ali dve vreči in
gospodar bo odpeljal zrna v mlin. Čez
nekaj dni bo moke zopet dovolj pri
hiši. Družini ne bo manjkalo niti do-
brih žgancev niti sladkega kruha.

»Vsak belič je dober«, se je
smehljajl Zemljak in spravljal novce v
denarnico. Z bližnjega mesta je prišel
v vas trgovec s poljskimi pridelki in je
kupoval koruzo. Silil je v Zemljaka
naj mu je proda še nekaj vreč, a se je
kmet spretno otepal: »Ne utegnem, le-
to je dolgo, družina velika, nekaj pa
mi mora ostati še za seme.«

Nato je mož iz mesta pogнал k
sosedovi hiši.

Jože Župančič.

KRALJ EDVARD V JUGOSLAVIJI

Mladi angleški kralj Edvard VIII.
je letos preživel nekaj svojih počitnic
v Jugoslaviji. Ze večkrat v zadnjih le-
tih je prihajalo na naš Jadran angle-
ško vojno brodovje na obisk in tisoči
Angležev so spoznali krasote dežele
tisočernih otokov. Sloves teh lepot je
šel daleč po svetu in je končno pri-
tegnil tudi vladarja 40 milj. km² veli-
kega angleškega imperija, na katerem
živi 500 milj. prebivalcev. Gotovo je
prisnel glas o naši domovini do njega
tudi s strani visokih sorodnikov iz na-
še kraljevske rodbine. Naša kraljica-
mati je po svojem poreklu princezinja
angleške kraljevske hiše. Umrlí angle-
ški kralj Jurij V. in njegovi sinovi so
kumovali pri krstu našega mladega
kralja in njegovima bratcema. Brat
kralja Edvarda VIII., vojvoda Kentski
pa je svak našega kneza namestnika.

Po našem Jadranu je angleški
kralj križaril s svojo lepo jahto »Na-
kleen«, kar pomeni »hitra noga«. Naj-
rajši se je mudil v samotnih kanalih
in zalivih ob tihih vasicah na neštetih
otokih in otočjih. Povsod se je pome-
šal med naš narod in se z njim razgo-

varjal. Ljudje pripovedujejo še sedaj
mного mičnih prigodbic o srečanju z
visokim gostom.

Ze mnogo dni pred potovanjem
kralja Edvarda na Jadran, je angleško
časopisje silno veliko pisalo o kraso-
tah naše domovine. Ves zapadni svet
je prisluhnil tem vestem in se začel za-
nimati za deželo, v kateri je hotel pre-
biti angleški kralj svoje počitnice. Slo-
ves naših krasot se je tako raznesel po
širnem svetu in dvignil na tisoče, po-
sebnó angleških letoviščarjev, da so
prišli v naše kraje. Tu so našli zdru-
žene vse lepote evropskih pokrajin, da
se jih niso mogli nagledati. Kakor v
Srednji Evropi, tako je tudi pri nas
visoki alpski svet z ledeniškiimi sle-
dovi, strmimi prepadi in visokimi
vrhovi. Kakor v Nemčiji in na Angle-
škem, je tudi pri nas ljubko prerašče-
no gričevje in ob prehodu preko skriv-
nostnega, mrkega Krasa so se znašli
letoviščarji na rivijeri, kakršne ne nu-
dij ne Francija, ne Italija. Pri nas so
našli prav tako kot v Nemčiji nižin-
ska jezera in kot v Avstriji in Angliji
ledeniška jezera. Našli so v Jugoslaviji